

Ert datum   Er referens
2015-05-08   Eva Bloch
Datum   Vår referens
2015-08-28   Kajsa Frisell

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

IT&Telekomföretagens synpunkter på betänkande Datalagring och integritet (SOU 2015:31)

IT&Telekomföretagen har beretts tillfälle att lämna remissvar över betänkande Datalagring och integritet (SOU 2015:31) och vill med anledning härav framföra följande.

EU-domstolens ogiltigförklarande¹ av datalagringsdirektivet² fick hela branschen att se med nya ögon på de krav som ställs på operatörer om lagring och utlämnande av kundernas abonnent- och trafikuppgifter. Efter EU-domstolens avgörande har en lång rad EU-medlemsstaters nationella domstolar funnit de nationella datalagringsbestämmelserna olagliga. I Sverige inväntar branschen EU-domstolens förhandsavgörande³ i målet mellan Tele2 och Post- och telestyrelsen vilket skulle kunna omkullkasta förutsättningarna för föreliggande utredning och gällande lagstiftning.

IT&Telekomföretagen menar att det i Sverige saknas en helhetssyn och förståelse för konsekvenserna av den omfattande övervakning och registrering av all elektronisk kommunikation som datalagringsdirektivet innebär, både när det kommer till kundernas personliga integritet och förutsättningarna för branschens aktörer. Vi ser ett stort behov av en heltäckande översyn av lagstiftningen på detta område.

I Sverige har operatörerna fått vänja sig vid en utveckling som innebär allt fler och allt mer ingående ingrepp i kundernas personliga integritet. Förutom datalagringskyldigheten i LEK⁴ är operatörerna skyldiga att anpassa sina nät så att polisen kan avlyssna trafiken vid misstanke om brott. FRA-lagen⁵ ger möjlighet till hemlig avlyssning av trådbunden trafik (sedan tidigare avlyssnar

---

¹ EU-domstolens dom den 8 april 2014

² Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/24/EG av den 15 mars 2006 om lagring av uppgifter som genererats eller behandlats i samband med tillhandahållande av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster eller allmänna kommunikationsnät och om ändring av direktiv 2002/58/EG

³ Kammarrättens begäran om förhandsavgörande den 4 maj 2015, gällande målet mellan Tele2 Sverige AB mot Post- och telestyrelsen, avseende om en generell skyldighet att lagra trafikuppgifter som omfattar samtliga personer, samtliga elektroniska kommunikationsmedel och samtliga trafikuppgifter utan att det görs några åtskillnader, begränsningar eller undantag utifrån syftet att bekämpa brott är förenlig med artikel 15.1 i direktiv 2002/58/EG med beaktande av artiklarna 7, 8 och 52.1 i EU-stadgan.

⁴ Lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation

⁵ Prop. 2006/07:63

FRA radiobaserad trafik). Polisen får genomföra hemlig övervakning av elektronisk kommunikation både när det finns någon misstänkt, och vid behov för att utreda vem som kan misstänkas, för brott. I vissa fall krävs beslut av domstol, i andra fall kan en tjänsteman hos polisen själv besluta om utlämnande av uppgifter (t.ex. enligt LEK och Inhämtandelagen⁶). Skatteverket har möjlighet att hämta in uppgifter om abonnemang utan särskilda krav på brottsmisstanke eller liknande, och i samband med tredjemansrevisioner anser sig myndigheten ha rätt att få ut trafikuppgifter. Ingen kontroll, motsvarande det som gäller för att få ut uppgifter om brottsbekämpande ändamål, görs av Skatteverkets beslut. Också innehavare av immateriella rättigheter kan begära att domstol utfärdar föreläggande om att få ut trafikuppgifter från en operatör vid misstanke om exempelvis olaglig fildelning.

Sammantaget har vi en uppsjö av bestämmelser som tvingar operatörerna att lämna ut ofta mycket integritetskänsliga uppgifter om sina kunder till myndigheter och organisationer. Operatörerna vittnar också om att intresset från externa parter att ta del av uppgifterna är större ju fler uppgifter och ju längre tid de sparas.

De resurser och anpassningar som denna rad av bestämmelser kräver har operatörerna i Sverige fått bekosta själva, vilket måste anses orimligt. Att branschen har att följa lagar kring brottsbekämpning och brottsutredande är odiskutabelt, men eftersom detta i huvudsak är av samhälls- och allmänintresse anser IT&Telekomföretagen att det är naturligt att det är staten som bör stå för dessa kostnader.

Advokatsamfundet skriver i sitt remissvar⁷; *"Datalagringskyldigheten medför att leverantörerna drabbas av vissa kostnader för åtgärdernas effektuerande, inte minst när de i viss omfattning måste anvisa personal för sådant ändamål. Det torde bli leverantörernas slutkunder, dvs. abonnenterna, som slutligen ska stå för dessa kostnader. Advokatsamfundet ifrågasätter dock rimligheten i att låta leverantörerna bära kostnader för olika åtgärder som ingår i eller senare läggs till grund för brottsutredningar när sådan verksamhet är samhällets ansvar."* Detta är en uppfattning som IT&Telekomföretagen delar, med betoning på att det är ofrånkomligt att det är abonnenterna som får betala kostnaderna för operatörernas anpassning av tekniska system och ökade personella resurser.

Operatörerna månar självklart om sina kunders integritet och kunderna förväntar sig heller inte att operatörerna släpper ifrån sig uppgifter om dem. Att operatörerna ideligen ställs mellan sina kunders integritetskrav, och kraven på utlämning av dessa kunders uppgifter, gör att regelverket måste vara enhetligt och tydligt så att inte operatörer tvingas göra bedömningar om förutsättningarna för att lämna ut uppgifter. Det skulle vara högst olämpligt ur

---

⁶ Lag (2012:278) om inhämtning av uppgifter om elektronisk kommunikation i de brottsbekämpande myndigheternas underrättelseverksamhet

⁷https://www.advokatsamfundet.se/Documents/Advokatsamfundet_sv/Remissvar/520257_20150825083617.pdf

rättssäkerhetssynpunkt. Trots detta läggs det idag avsevärda resurser på just denna typ av värderingar hos operatörer.

Sten Heckscher har på regeringens uppdrag analyserat EU-domstolens avgörande och dess konsekvenser för den svenska datalagringskyldigheten. Han menar att de svenska bestämmelserna uppfyller EU-rättens krav på grundläggande fri- och rättigheter, men föreslår vissa mindre justeringar bl.a. omgärdande Inhämmandelagen. Heckscher tycks mena att lagringen som sådan inte utgör något integritetsproblem, utan att det i stället är kring utlämningsfallen som det kan finnas mindre betänkligheter.

IT&Telekomföretagen menar att ett sådant resonemang är orimligt. Enligt vår mening har utredaren inte tagit tillräckligt intryck av signalerna från EU-domstolen, som vi menar visar att skyddet för privatlivet och den personliga integriteten ska väga mycket tungt när integritetskränkande lagstiftning övervägs. Att lagra trafikuppgifter för all elektronisk kommunikation måste i sig ses som ett betydande ingrepp i den personliga integriteten.

IT&Telekomföretagen anser att Sverige måste ställa sig frågan om denna omfattande övervakning och registrering av all elektronisk kommunikation verkligen är nödvändig i rättsstaten Sverige.

EU-domstolens avgörande visar att brottsbekämpning inte per automatik alltid ska ges större vikt än skyddet för den personliga integriteten när lagar stiftas. IT&Telekomföretagen förväntar sig att lagstiftaren tar ett omtag om dessa frågor och att ett till EU-domstolens utslag anpassat regelverk tas fram som är enhetligt, tydligt och framtaget i samråd med berörda operatörer. Allt lagstiftningsarbete bör dock invänta EU-domstolens förhandsavgörande och Kammarrättens dom.

Med vänlig hälsning
IT&Telekomföretagen inom Almega

Kajsa Frisell
Näringspolitisk expert

Ellinor Bjennbacke
Näringspolitisk chef